

**QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASINIŃ SIRTQI SAWDA AYLANISI
(2022- jil yanvar-dekabr ayları ushın dáslepki maǵlıwmat)**

Respublika ekonomikasın rawajlandırıw strategiyası diversifikaciyalanǵan hám básikege shıdamlı ekonomikanı jaratıwǵa, innovacion texnologiyalar hám bazardı basqarıwdıń jańa usıllarınan paydalanǵan halda milliy resurslardan maksimal dárejede paydalanıwǵa baǵdarlanǵan. Mámlekettiń sırtqı ekonomikalıq iskerligi, atap aytqanda sırtqı sawda tarawında ámelge asırılıp atırılǵan reformalardıń aqırǵı nátiyjesi xalıqtıń turmıs dárejesine óz tásirin ótkeredi.

2022- jıldıń yanvar-dekabr ayları juwmaǵı menen respublikanıń sırtqı sawda aylanısı (tekstte SSA) 611,8 mln. AQSh dolların qurap, 2021- jıldıń sáykes dáwirine salıstırǵanda 37,4 mln. AQSh dollarına yaǵnıy 94,2 % ke quradi.

**SIRTQI SAWDA AYLANISI HÁM BALANSI
(yanvar- dekabr, mıń AQSh dollari)**

	2021- jil	2022- jil	Ósiw pátleri, % te	Jámige salıstırǵanda, % te
Sırtqı sawda aylanısı	649 192,0	611 813,8	94,2%	x
Eksport 	416 218,9	365 276,1	87,8%	100,0
 tovarlar	413 487,2	361 135,4	87,3	98,9
 xızmetler	2731,7	4140,7	151,6	1,1
 altın	-	-	-	-
Import 	232973,2	246537,7	105,8%	100,0
 tovarlar	221201,9	225953,9	102,1	91,7
 xızmetler	11771,2	20583,8	174,9	8,3
 Saldo	183 245,7	118 738,4	x	x

Maǵlıwmat ushın: Ózbekstan Respublikasınıń tovarlar sırtqı sawdası statistika kórsetkishlerin qalıplestiriwde, Sırtqı ekonomikalıq iskerlik Tovar nomenklaturası (keyingi orınlarda SEI TN) menen birgelikte, Birlesken Milletler Shólkeminiń Xalıqaralıq standartlasqan sawda klassifikatorı (keyingi orınlarda – XSSK) isletiledi. Bul óz náwbetinde analitikalıq maqsetlerde eksport hám import qılınatuǵın tovarlardı 10 úlken bólimge gruppalam ushın imkan beredi. Tovarlardı XSSK boyınsha kodlastırıw, SEI TN hám XSSK ortasında ótiw gıltleri járdeminde ámelge asırıladi.

SSAda eksport kólemi 365,3 mln. AQSh dollarına (12,2 % ke kemeydi) hám import kólemi 246,5 mln. AQSh dollarına (5,8 % ke kóbeydi) jetti. Sırtqı sawda aylanısı saldósı 118,7 mln. AQSh dollardı quradı.

**QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASI MENEN SIRTQI SAWDA AYLANISI
EN JOQARI ULESKE IYE BOLGAN MAMLEKETLER
(2022- jil yanvar-dekabr, mln. AQSh dollari)**

Türkiya

SSA – 105,7
Eksport – 98,0
Import – 7,7

**Qıtay Xalıq
Respublikası**

SSA – 175,8
Eksport – 96,9
Import – 78,7

**Rossiya
Federaciyası**

SSA – 110,5
Eksport – 54,9
Import – 55,6

Latviya

SSA – 38,3
Eksport – 36,5
Import – 1,8

Qazaqstan

SSA – 53,2
Eksport – 32,8
Import – 20,4

**Koreya
Respublikası**

SSA – 40,5
Eksport – 9,7
Import – 30,8

Awğanstan

SSA – 4,4
Eksport – 4,4
Import – 0,0

Tájikistan

SSA – 3,5
Eksport – 3,5
Import – 0,0

**Qırğız
Respublikası**

SSA – 7,7
Eksport – 3,9
Import – 3,8

Ukraina

SSA – 2,1
Eksport – 2,0
Import – 0,1

Qaraqalpaqstan Respublikası, jáhannıń 64 dan artıq mámleketleri menen sawda baylanısların ámelge asırıp kelmekte. SSAnıń salmaqlı úlesi Túrkiyada (17,3 %), Qıtay Xalıq Respublikasında (28,7 %), Latviyada (6,3 %), Rossiya Federaciyasında (18,1 %), Qazaqstanda (8,7 %), Koreya Respublikası (6,6 %) hám Awğanstanda (0,7 %) gúzetilgen.

Eksport quramında sezilerli ózgerislerge import tovarlarınıń ornın basatuǵın ónimler islep shıǵarıw hám sanaat óndirisin diversifikaciya qılıw nátiyjesinde erisildi.

Sonday-aq, qońsı mámleketler menen óz-ara baylanıslardı bekkemlew, mámleketlerdiń social-ekonomikalıq, sawda-sanaat hámde mádeniy salalardaǵı

baylanislarin rawajlandiriv boyinsha ulken isler amelge asirilip atirilganligin korig mumkin.

SSA da soñgi jillarda ulken ozgerisler guzetilip atir. Misal ushin, soñgi ush jilda SSA da Qirgizistan, Awganstan ham Tajikistan menen sirtqi sawda aylanisinin oskenligi guzetilmekte. Basqa mamleketler (qonsi mamleketlerden tisqari) menen bolsa, SSA da en joqari ulesi Qitay Xaliq Respublikasi, Rossiya Federaciyasi, Turkiya ham Latviya mamleketleri ulesine tuwra kelgen.

UNAMLÍ SÍRTQÍ SAWDA BALANSÍ GÚZETILGEN TÓRT MÁMLEKET
(yanvar- dekabr, mln AQSh dollari)

Sirtqi ekonomikalıq iskerligi boyinsha 20 iri sherik-mámleketler arasınan 12 mámlekette unamlı sirtqi sawda balansı guzetilgen, sonnan, Turkiya (105,7 mln. AQSh dollari), Qitay Xaliq Respublikasi (175,8 mln. AQSh dollari), Rossiya (110,5 mln. AQSh dollari) ham Latviya (38,3 mln. AQSh dollari) usilar qatarinan. Qalğan 6 mámleket penen passiv sirtqi sawda balansı saqlanıp qalmaqta.

QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASINIŇ IRI SHERIK
MÁMLEKETLER MENEN SÍRTQÍ SAWDA AYLANÍSI DINAMIKASI
(yanvar-dekabr, mırń. AQSh dollari)

Mámleketler	2020- jil	2021- jil	2022- jil
Túrkiya	71756,7	108621,3	105695,3
Eksport	68899,4	94590,1	97992,8
Import	2857,3	14031,2	7702,5
Saldo	66042,1	80558,9	90290,3
Qıtay Xalıq Respublikası	155893,9	144477,7	175802,1
Eksport	120274,6	104912,7	96868,1
Import	35619,3	39565	78934
Saldo	84655,3	65347,7	17934,1
Rossiya Federaciyası	109235,5	124417,7	110466,2
Eksport	66377	82372	54881,6
Import	42858,5	42045,7	55584,6
Saldo	23518,5	40326,3	-703
Latviya	26259,2	32910,8	38344,2
Eksport	21819,7	29884	36553,8
Import	4439,5	3026,8	1790,4
Saldo	17380,2	26857,2	34763,4
Qazaqstan	53894,4	64158,8	53186,8
Eksport	35401,2	40234,9	32787,3
Import	18493,2	23923,9	20399,5
Saldo	16908	36760,4	50278,8
Koreya Respublikası	31890,2	30091	40554,3
Eksport	6461,3	6669,4	9724,5
Import	25428,9	23421,6	30829,8
Saldo	-18967,6	-16752,2	-21105,3

QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASI STATISTIKA BASQARMASI

Mámleketler	2020- jil	2021- jil	2022- jil
Soedinennoe Korolevstvo	1587,5	11268,1	8938,2
Eksport	0,3	9258	5189,8
Import	1587,2	2010,1	3748,4
Saldo	-1586,9	7247,9	1441,4
Awғанstan	3915,8	4391,1	4397,7
Eksport	3915,8	4378,3	4397,7
Import		12,8	
Saldo	3915,8	4365,5	4397,7
Tájkistan	4858,5	10074,3	7661,2
Eksport	2541,5	5927,7	3904,9
Import	2317	4146,6	3756,3
Saldo	224,5	1781,1	148,6
Qırǵız Respublikası	7520,4	3323,5	3478
Eksport	7472,2	3323,5	3458
Import	48,2		20
Saldo	7424	3323,5	3438
Gruziya	1785,7	1434	2950,7
Eksport	1748,2	1434	2871,9
Import	37,5		78,8
Saldo	1710,7	1434	2793,1
Litva	1741,5	14189,9	5263,2
Eksport	23,8	2175,2	2015
Import	1717,7	12014,7	3248,2
Saldo	-1693,9	-9839,5	-1233,2
Ukraina	11689,5	15263,6	2122,3
Eksport	10571,5	14305,5	1983,4
Import	1118	958,1	138,9

QARAQALPAQSTAN RESPUBLİKASI STATISTIKA BASQARMASI

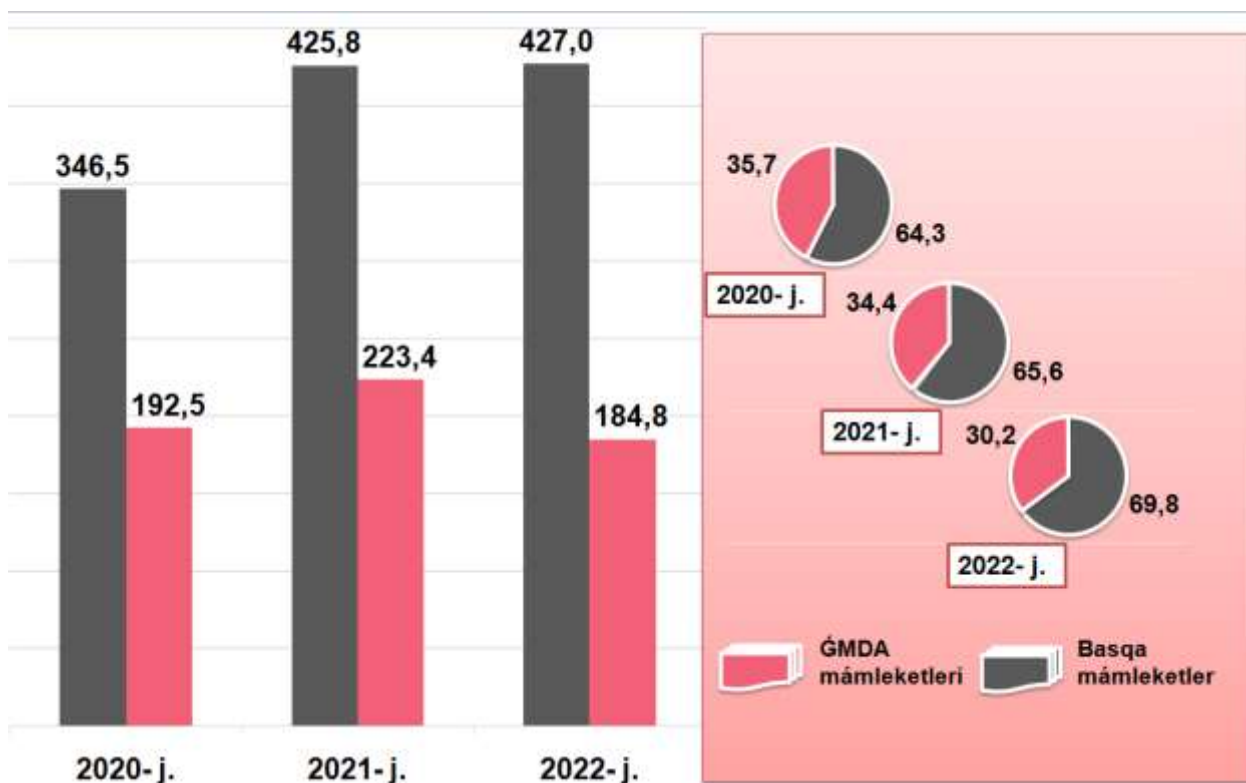
Mámleketler	2020- jil	2021- jil	2022- jil
Saldo	9453,5	13347,4	1844,5
Franciya	1074,7	2902,7	2167,3
Eksport	762	1663,3	1745,6
Import	312,7	1239,4	421,7
Saldo	449,3	423,9	1323,9
Portugaliya	3024,3	1566	1853,9
Eksport	3024,3	1404,7	1666,2
Import		161,3	187,7
Saldo	3024,3	1243,4	1478,5
Türkmenstan	0	260,3	1547,4
Eksport		99	1359,7
Import		161,3	187,7
Saldo	0	-62,3	1172
Ázerbayjan	3308,7	4400,5	2282,7
Eksport	698,2	820	1081,3
Import	2610,5	3580,5	1201,4
Saldo	-1912,3	-2760,5	-120,1
Basqa mámleket	272,4	768,3	875,8
Eksport	205,5	623,2	875,8
Import	66,9	145,1	
Saldo	138,6	478,1	875,8
Iran	0	0	812,7
Eksport			812,7
Import			
Saldo	0	0	812,7
Kanada	2693,9	6728,1	1710,2
Eksport	99,7	2691,1	627,5
Import	2594,2	4037	1082,7
Saldo	-2494,5	-1345,9	-455,2

Qaraqalpaqstan Respublikasınıń sırtqı sawda aylanısınıń úshten bir bólegi ĞMDA mámleketlerine tuwra keledi hám bul kórsetkish sońğı jıllarda biraz ózgerdi.

Respublikamızda sırtqı sawdanı qollap-quwatlaw hámde ĞMDA mámleketleri menen usı saladağı sheriklikti jáne de bekkemlew boyınsha alıp barılıp atırılğan is-ilájlarǵa qaramay, 2022-jıldıń yanvar-dekabr aylarında, sırtqı sawda aylanısında ĞMDA mámleketleriniń úlesi 30,2 % ti qurap, 2021- jılǵa salıstırǵanda sırtqı sawda aylanısındaǵı úlesi 17,3 % ke kemeygen.

**QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASINIŃ SIRTQI SAWDA AYLANISINDA
ĞMDA MÁMLEKETLERI HÁM BASQA MÁMLEKETLERDIŃ KÓLEMLERI
DINAMIKASI**
(yanvar-dekabr, mln. AQSh dollari, úlesi, % te)

Basqa sırt el mámleketleriniń SSA sı 2022- jıldıń yanvar-dekabr aylarında 2021- jıldıń usı dáwirine salıstırǵanda 0,3 % ke kemeydi hám jámi SSA daǵı úlesi 69,8 % ti quradı.

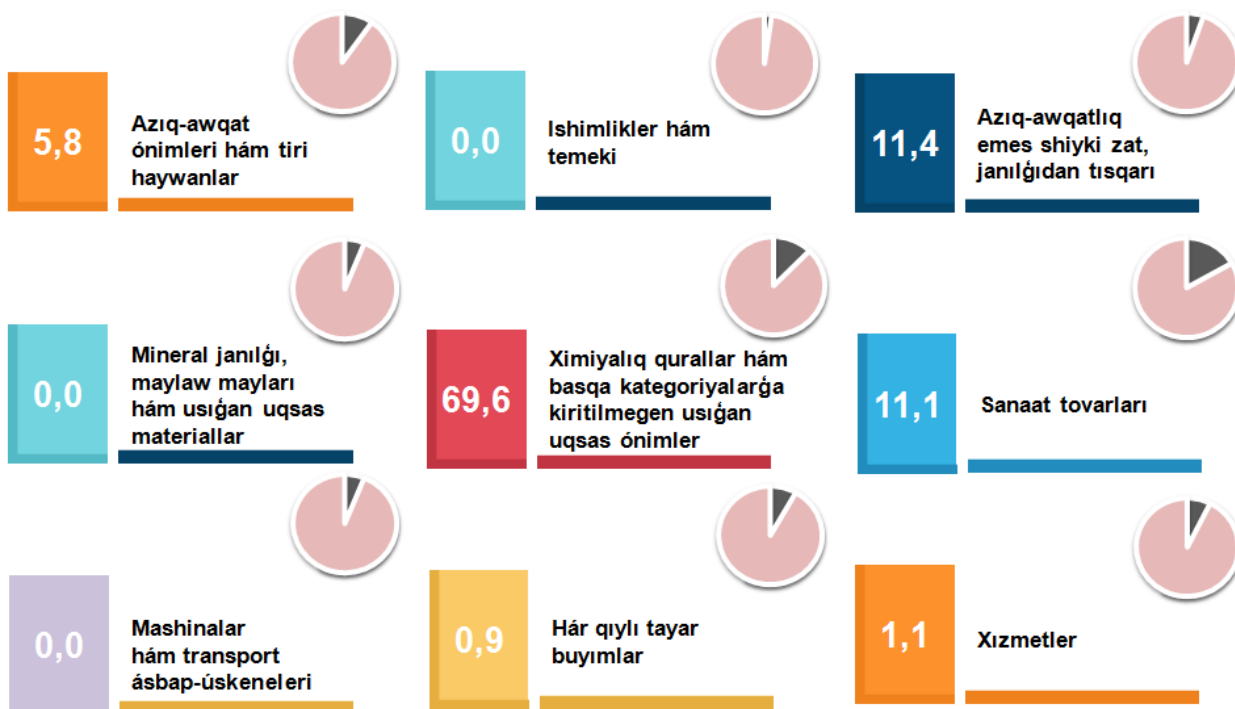
QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASINIŃ EKSPORTI (2021- jil yanvar-dekabr)

Usı jıldıń yanvar-dekabr aylarında mámlekettiń eksportyorları sanı 172 di qurap, olar tárepinen 365,3 mln. AQSh dolları (qımbat bahalı metallar eksportınan tısqarı) kólemindegi (2021- jıldıń sáykes dáwirine salıstırǵanda 87,8 % ke tuwra keldi) tovar hám xızmetler eksport qılınıwı támiyinlendi.

Eksport quramında tovarlar úlesi 97,9 % ti qurap, olar tiykarınan ximiyalıq qurallar hám basqa kategoriyalarǵa kiritilmegen usıǵan uqsas ónimler (69,6 %), sanaat tovarları (11,1 %), azıq-awqatlıq emes shiyki zat, janılıǵıdan tısqarı (11,4 %), azıq-awqat ónimleri hám tiri haywanlar (5,8 %) úlesine tuwra kelmekte.

XSSK BOYINSHA EKSPORT QURAMI (2022- jil yanvar-dekabr, úlesi, % te)

**ĞMDA HÁM BASQA MÁMLEKETLERGE EKSPORT QURAMI
(2022- jil yanvar-dekabr)**

XSSK quramı	Jámi			ĞMDA mámleketleri			Basqa mámleketler		
	miń AQSh dollari	ótken jilǵa salıstırǵanda, % te	ulıwma kólemge salıstırǵanda, % te	miń AQSh dollari	ótken jilǵa salıstırǵanda, % te	ulıwma kólemge salıstırǵanda, % te	miń AQSh dollari	ótken jilǵa salıstırǵanda, % te	ulıwma kólemge salıstırǵanda, % te
Jámi eksport	365 276,1	87,8	100,0	99 080,8	67,0	100,0	266 195,3	99,2	100,0
sonıń ishinde:									
Azıq-awqat ónimleri hám tiri haywanlar	21 244,5	99,8	5,8	8 080,6	93,2	8,2	13 163,9	101,7	4,9
Ishimlikler hám temeki	0,0	0,0	0,0		0,0	0,0		-	-
Azıq-awqatlıq emes shiyki zat, janılıǵıdan tısqarı	41 676,0	78,3	11,4	1 228,0	25,8	1,2	40 448,0	88,8	15,2
Mineral janılıǵı, maylaw mayları hám usıǵan uqsas materiallar	124,2	10,3	0,0		0,0	0,0	124,2	0,0	0,0
Haywanlar hám ósimlikler mayları, maylar hám mumlar	-	-	-		-	-		-	-
Ximiyalıq qurallar hám basqa kategoriyalarǵa kiritilmegen usıǵan uqsas ónimler	254 108,1	91,1	69,6	71 432,3	42,5	72,1	182 675,9	105,3	68,6
Tiykarınan material túrine qarap klassifikaciyalanǵan sanaat tovarları	40 679,5	78,2	11,1	13 662,0	97,0	13,8	27 017,5	104,0	10,1
Mashinalar hám transport ásbap-úskenederi	23,7	0,4	0,0	23,7	-	-		-	-
Hár qıylı tayar buyımlar	3 279,2	382,8	0,9	3 279,2	1 078,7	3,3		0,0	0,0
Xızmetler	4 140,7	151,6	1,1	1 375,0	41,1	1,4	2 765,7	809,4	1,0

ĞMDA mámleketleri hám basqa mámleketlerge eksporttıń baǵdarı boyınsha parqlanıwlar barlıǵı gúzetilmekte. Sonnan, ĞMDA mámleketlerine eksporttıń tiykarǵı bólimi ximiyalıq qurallar hám basqa kategoriyalarǵa kiritilmegen usıǵan uqsas ónimler úlesine tuwra kelmekte, eksport kólemi boyınsha keyingi orınlarda sanaat tovarları, azıq-awqat ónimleri hám tiri haywanlar hámde azıq-awqatlıq emes shiyki zatqa (janılıǵıdan tısqarı) tuwra kelmekte.

2022- jıldıń yanvar-dekabr aylarında eksport qılınǵan tovarlar hám xızmetler quramınıń analizi sonı kórsetpekte, tovarlar hám xızmetler quramında sezilerli ózgerisler bolmadı, biraq sonı aytıw kerek, 2021- jıldıń yanvar-dekabrǵa salıstırǵanda, azıq-awqatlıq emes shiyki zat (janılıǵıdan tısqarı), sanaat tovarları hámde xızmetlerden tısqarı barlıq tovar gruppalarında ósim gúzetildi.

EKSPORT QURAMI DINAMIKASI
(yanvar- dekabr % te)

XSSK quramı	2020- jil	2021- jil	2022- jil
Jámi	100,0	100,0	100,0
Azıq-awqat ónimleri hám tiri haywanlar	5,9	5,1	5,8
Ishimlikler hám temeki	0,0	0,0	0,0
Azıq-awqatlıq emes shiyki zat, janılıǵıdan tısqarı	12,4	12,8	11,4
Mineral janılıǵı, maylaw mayları hám usıǵan uqsas materiallar	0,5	0,3	0,0
Haywanlar hám ósimlikler mayları, maylar hám mumlar	0,4	0,0	-
Ximiyalıq qurallar hám basqa kategoriyalarǵa kiritilmegen usıǵan uqsas ónimler	69,0	67,0	69,6
Tiykarınan material túrine qarap klassifikaciyalanǵan sanaat tovarları	10,9	12,5	11,1
Mashinalar hám transport ásbap-úskenederi	0,1	1,4	0,0
Hár qıylı tayar buyımlar	0,1	0,2	0,9
Xızmetler	0,7	0,7	1,1

**XSSK BÓLIMI BOYINSHA AYÍRÍM ÓNIMLER
EKSPORTINIŇ QURAMI
(2022- jil yanvar-dekabr)**

XSSK bólimi atı	Mıń AQSh dolları	2020-jıldıń sáykes dawirine salıstırǵanda, % te
Azıq-awqat ónimleri hám tiri haywanlar		
Palız hám miyweler	16 221,1	95,2
Dánli eginler hám olardan tayarlanǵan ónimler	4 881,3	121,1
Kofe, shay, kakao, dámbergishler hám olardan tayarlanǵan ónimler	5,1	3,2
Sheker, shekerden tayarlanǵan ónimler hám bal	41,6	67,2
Hár qıylı azıq-awqat ónimleri hám preparatlar	80,7	67,3 b
Sút ónimleri hám qus máyekleri	14,7	397,3
Ishimlikler hám temeki		
Ishimlikler		
Azıq-awqatlıq emes shiyki zat, janılıǵıdan tısqarı		
Haywanlar hám ósimliklerden kelip shıqqan shiyki zat materialları	32 876,4	86,9
Toqımashılıq talaları hám olardıń shıǵındıları	1 801,7	12,5
May alınatuǵın tuqımlar hám miyweler	122,8	68,1
Tóginler ushın shiyki zat hám mineral shiyki zat (kómir, neft hám qımbat bahalı taslardan tısqarı)	6 711,1	840,8
Zamariq hám agash	164,1	
Mineral janılıǵı, maylaw mayları hám usıǵan uqsas materiallar		
Neft hám neft ónimleri hám usıǵan uqsas materiallar	124,2	10,3
Haywanlar hám ósimlikler mayları, maylar hám mumlar		
Ósimlik mayları (qam, tazalanǵan yaki frakciyalanǵan)	-	-
Ximiyalıq qurallar hám basqa kategoriyalarǵa kiritilmegen usıǵan uqsas ónimler		
Organikalıq emes ximiyalıq zatlar	283,9	237,4
Birlemshi formadaǵı plastmassalar	253 660,2	91,0
Efir mayları, rezinoidlar hám parfumeriyalıq zatlar; xájetxana preparatları, polirovkalaw hám juıwıw quralları	143,6	71,3
Basqa jerde klassifikaciyanbaǵan ximiyalıq materiallar		

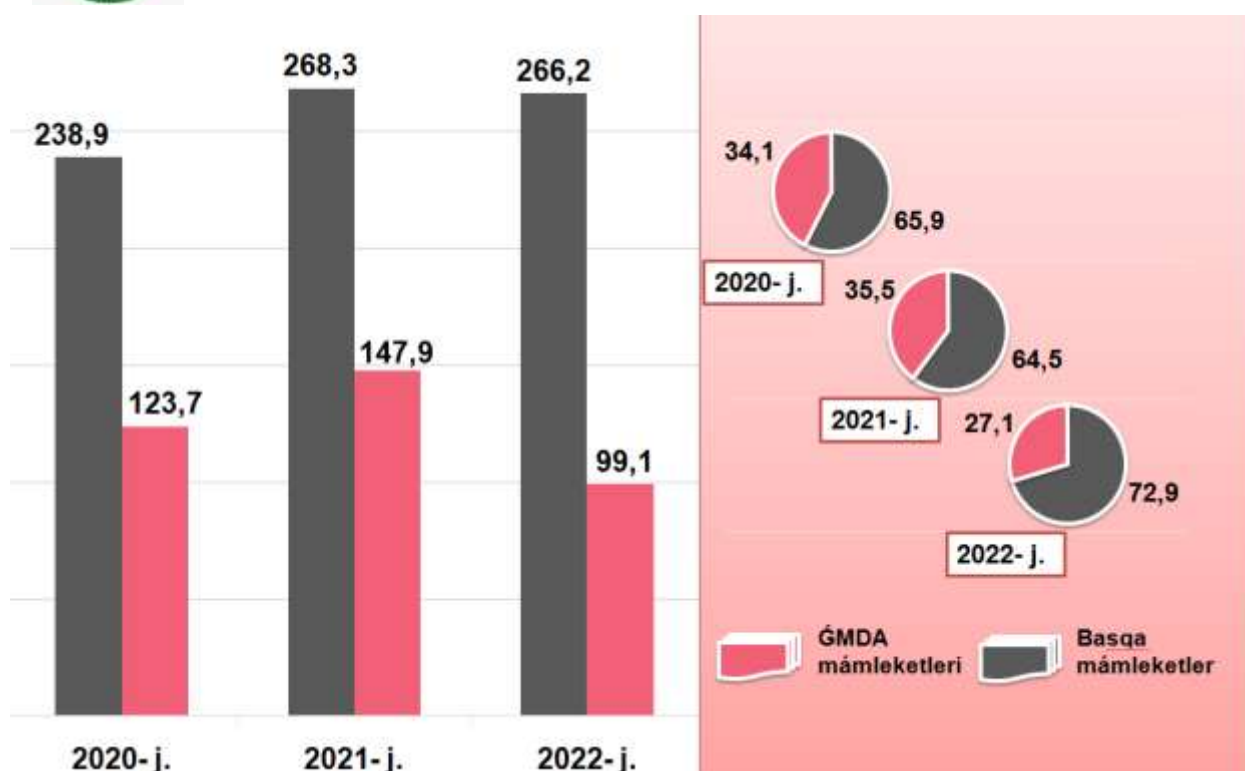
QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASI STATISTIKA BASQARMASI

hám ónimler		
Boyaytuǵın hám terini iyleytuǵın zatlar hám boyawlar	0,1	1,6
Birlemshi bolmaǵan formadaǵı plastmassalar	20,4	51,0 b
Sanaat tovarları		
Toqımashılıq iyirilgen jibi, gezlemeler, tayar buyımlar hám usıǵan uqsas ónimler	31 732,5	69,3
Probka hám terekten tayarlanǵan buyımlar (mebelden tisqari)	45,9	174,5
Shoyın hám polat	206,4	-
Ruda bolmaǵan qazılmalardan tayarlanǵan ónimler		
Metallardan tayarlanǵan buyımlar	32,0	97,8
Basqa tártiptegi metall bolmaǵan minerallardan alınǵan ónimler	8 662,8	140,4
Mashinalar hám transport ásbap-úskenerleri		
Avtomobiller		
Elektr mashinaları, apparatlar, ásbaplar hám olardıń elektr bólekleri		
Sanaat ushın arnawlı bolmaǵan mashinalar hám olardıń detalları	10,3	12,9 b
Elektr baylanısı, dawıstı jazıw hám esittiriw apparaturaları hám úskenerleri		
Energiya generatorı mashinaları hám ásbap-úskenerler	1,0	0,0
Arnawlı bo'limler ushın arnawlı mólsherlangen mashinalar	12,5	103,3
Hár qıylı tayar buyımlar		
Hár qıylı tayar buyımlar	86,4	89,3
Arnawlı, ilimiy hám qadaǵalaw ásbapları hám apparatları	921,2	126,3
Kiyim-kenshekler hám kiyim-kenshek buyımları	2 257,3	77,8 b
Mebel hám olardıń buyımları, kórpe-tósekler, matraslar, kópshikler soǵan uxsas mebeller	14,0	
Poebzal	0,3	
Xızmetler		
Finanslıq xızmetler	1 076,4	151,1
Transport xızmetleri	917,6	59,8
Saparlar (turizm)	212,0	43,7
Basqa is boyınsha xızmetler	-	-
Qurılıs xızmetleri	1 934,7	-

Soñğı úsh jilda ĞMDA mámleketlerine eksport kólemi kemeydi hám olardıń jámi eksporttağı úlesi 2020- jıldıń yanvar-dekabrdeğı 35,5 % ten 2022- jıldıń yanvar-dekabr aylarına 27,1 % ke kemeydi. Mas ráwishte basqa mámleketlerdiń jámi eksporttağı úlesi 72,9 % ti quradı.

ĞMDA HÁM BASQA MÁMLEKETLERGE TOVAR HÁM XİZMETLER EKSPORTI KÓLEMLERI DINAMIKASI
(yanvar-dekabr, mln. AQSh dollari, úlesi, % te)

2022- jıldıń yanvar-dekabr ayları juwmağında tovar hám xızmetler eksporti boyınsha tiykarǵı sherik mámleketler quramında Túrkiya (26,8 %), Qıtay Xalıq Respublikası (eksport ulıwma kóleminiń 26,5 % i), Rossiya Federaciyası (15,0 %), Latviya (10,0 %), Qazaqstan (9,0 %), Koreya Respublikası (2,7 %), hám Awǵanistan (1,2 %) mámleketleri saqlanıp qalmaқта hámde olardıń jámi eksporttağı úlesi 91,2 procentti quramaқта.

RESPUBLIKA EKSPORTINDA TIYKARGI
SHERIK MAMLEKETLERDIN ULESİ
(2022- jil yanvar-dekabr, % te)

2022- jıldıń yanvar-dekabr aylarında, ótken jıldıǵı tovarlar hám xızmetler eksportı boyınsha tiykargı sherik mámleketlerden jetekshi bolǵan Qıtay Xalıq Respublikası ekinshi orınǵa túsiwi esabınan, Türkiya eksporttaǵı úlesi boyınsha jetekshilikti aldı.

Usı jıldıń yanvar-dekabr aylarında sherik mámleketlerdiń tovarlar hám xızmetler eksportı boyınsha geografıyası 2021- jıldıń sáykes dáwirine salıstırǵanda 81 mámlekettin 52 mámleketti quradı.

**QARAQALPAQSTAN RESPUBLİKASINIŇ TIYKARGI SHERIK MAMLEKETLERGE AMELGE ASIRGAN EKSPORTI KOLEMI HAM OSIM PATLERI
(yanvar-dekabr)**

Mámleket ati	Mıń AQSH dollari		Ósim pátleri, % te		Orni	
	2021- j.	2022- j.	2021- j.	2022- j.	2021- j.	2022- j.
Túrkiya	94590,1	97992,8	137,3	103,6	2	1
Qıtay Xalıq Respublikası	104912,7	96868,1	87,2	92,3	1	2
Rossiya	82372,0	54881,6	124,1	66,6	3	3
Latviya	29884,0	36553,8	137,0	122,3	5	4
Qazaqstan	40234,9	32787,3	113,7	81,5	4	5
Koreya Respublikası	6669,4	9724,5	103,2	145,8	8	6
Soedinennoe Korolevstvo	9258,0	5189,8	3306419,6	56,1	7	7
Awғанstan	4378,3	4397,7	111,8	100,4	10	8
Qırǵız Respublikasi	5927,7	3904,9	233,2	65,9	9	9
Tajikistan	3323,5	3458,0	44,5	104,0	12	10
Gruziya	1434,0	2871,9	82,0	200,3	16	11
Litva	2175,2	2015,0	9148,2	92,6	14	12
Ukraina	14305,5	1983,4	135,3	13,9	6	13
Fransiya	1663,3	1745,6	218,3	104,9	15	14
Pakistan	1404,7	1666,2	46,4	118,6	17	15
Portugaliya	99,0	1359,7	-	1372,9		16
Turkmenstan	820,0	1081,3	117,4	131,9	19	18
Ázerbayjan	623,2	875,8	303,2	140,5	20	19

Usı mámleketlerge eksport qılınıp atırılǵan tovarlar quramına tiykarınan ximiyalıq qurallar hám basqa kategoriyalarǵa kiritilmegen usıǵan uqsas ónimler, sanaat tovarları hámde azıq-awqatlıq emes shiyki zat (janılıǵıdan tısqarı) kiredi.

RESPUBLIKANIŇ AYIRIM MAMLEKETLER MENEN EKSPORT QURAMI
(2022- jil yanvar-dekabr, miń AQSh dollari)

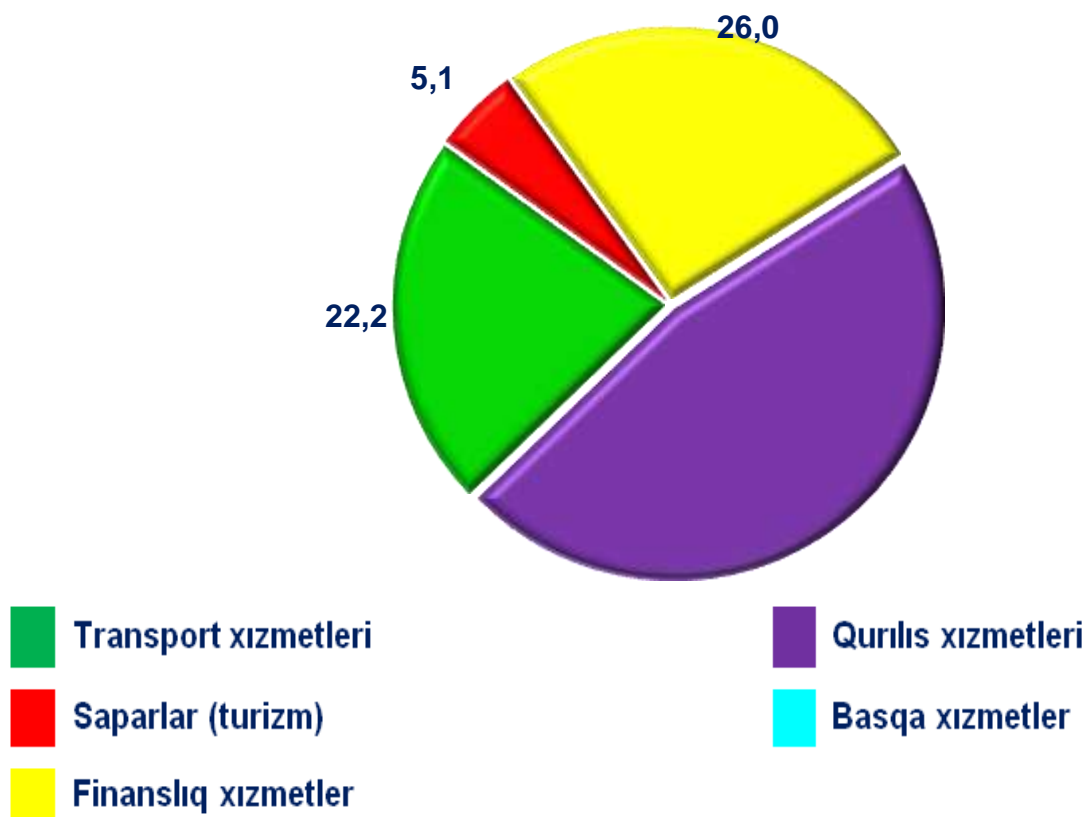
XSSK qurami	Qıtay		Túrkiya		Rossiya		Latviya	
	2021- j.	2022- j.	2021- j.	2022- j.	2021- j.	2022- j.	2021- j.	2022- j.
Jámi eksport	104 912,7	96 868,1	94 590,1	97 992,8	82 372,0	54 881,6	29 884,0	36 553,8
sonıń ishinde:								
Azıq-awqat ónimleri hám tiri haywanlar	1 647,3	2 407,5	1085,4	1595,9	732,2	1 019,7	51,0	64,9
Ishimlikler hám temeki								
Azıq-awqatlıq emes shiyki zat, janılıǵıdan tısqarı	34 309,2	34 477,9	8312,9	262,0	2609,5	883,6	161,6	
Mineral janılıǵı, maylaw mayları hám usıǵan uqsas materiallar								
Haywanlar hám ósimlikler mayları, maylar hám mumlar								
Ximiyalıq qurallar hám basqa kategoriyalarǵa kiritilmegen usıǵan uqsas ónimler	45 109,3	49 775,3	71 885,9	84 182,5	71 553,2	43 773,8	29670,5	36 488,8
Sanaat tovarları	23 690,2	8 270,3	11 772,6	11 938,1	6060,5	8179,1		
Mashinalar hám transport ásbap-úskenerleri			1 503,0		3,3			
Hár qıylı tayar buyımlar	153,5				5,0	147,6		
Xızmetler	3,3	1937,2	30,3	14,4	1408,3	877,9	0,9	0,1

Xızmetler eksportı kólemi 4 140,7 miń AQSh dolların yáki jámi eksport kóleminiń 1,1 % in qurap, 2021- jıldıń sáykes dáwirine salıstırǵanda 0,5 % ke kóbeygenligi gúzetildi. Xızmetler eksportı quramınıń tiykarǵı úlesi saparlar (turizm) (5,1 %), transport (22,2 %), Qurılıs (46,7 %) hámde finanslıq xızmetler (26,0 %) úlesine tuwra kelgen.

XİZMETLER EKSPORTI QURAMI
(2022- jil yanvar-dekabr, úlesi, % te)

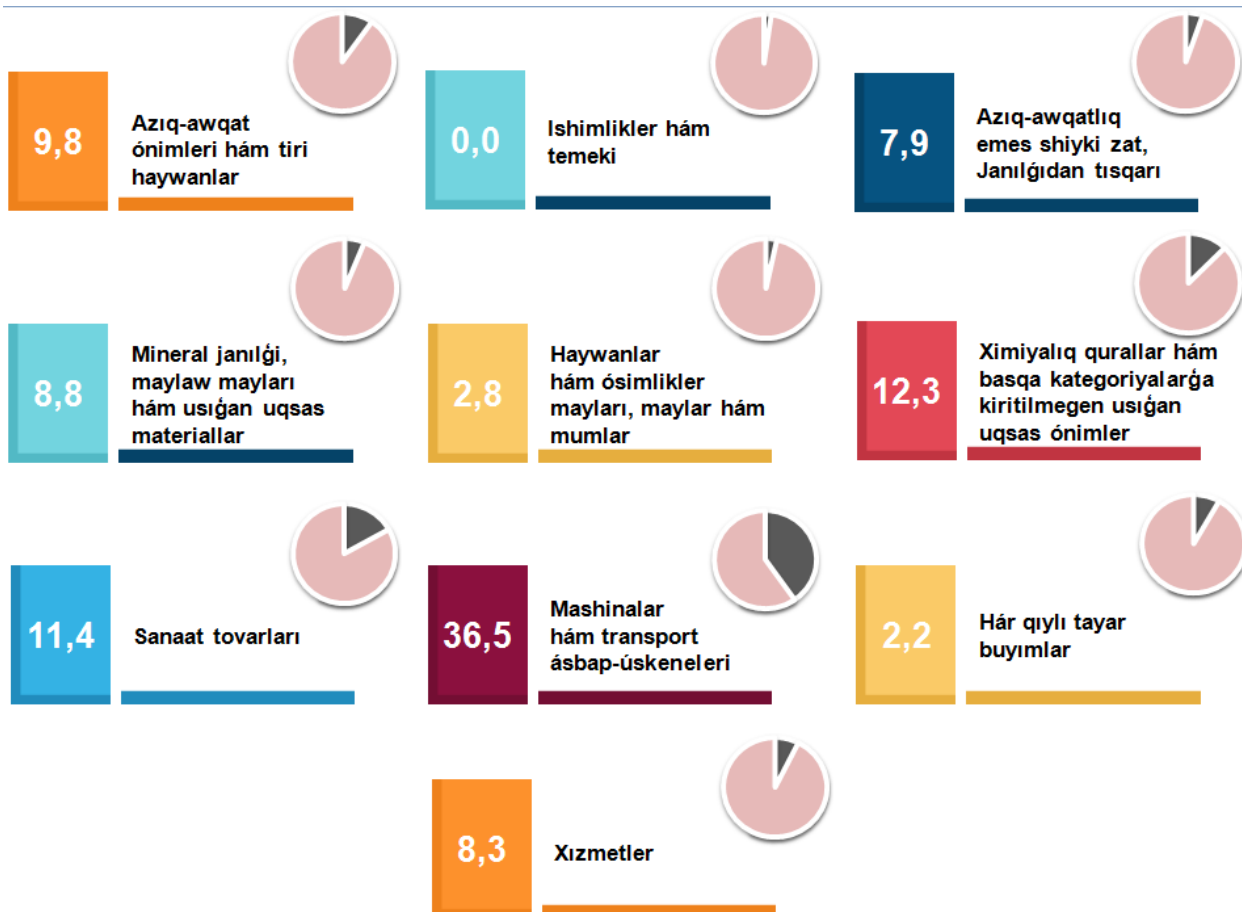
QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASINIŃ IMPORTI
(2022- jil yanvar- dekabr)

2022- jıldıń yanvar-dekabr aylarında import kólemi 246,5 mln.AQSh dolların hám 2021- jıldıń sáykes dáwirine salıstırǵanda 105,8 % ti quradı.

Import quramında eń úlken úles, mashinalar hám transport ásbap-úskeneleri (36,5 %), azıq-awqat ónimleri hám tiri haywanlar (9,8 %) hámde ximiyalıq qurallar hám basqa kategoriyalarǵa kiritilmegen usıǵan uqsas ónimler (12,3 %) esabına tuwra keldi.

XSSK BÓLIMI BOYÍNSHA IMPORT QURAMI
(2022- jil yanvar-dekabr, úlesi, % te)

Tovarlar importı dinamikası analizine kóre, 2022- jıldıń yanvar-dekabr aylarında import qılınǵan tovarlar kólemi, ótken jıldıń mas dáwirine salıstırǵanda 246,5 mln. AQSh dollarǵa kóbeydi hám 105,8 % ti quradı. Xızmetler importı bolsa 20,6 mln. AQSh dollarǵa jetti.

**ĞMDA HÁM BASQA SÍRT EL MÁMLEKETLERINEN
IMPORT QURAMI
(2022- jil yanvar-dekabr)**

Qurami	Jámi			ĞMDA mámleketleri			Basqa mámleketler		
	miń AQSh dolları	ótken jilǵa salıstırǵanda, % te	ulıwma kólemge salıstırǵanda, % te	miń AQSh dolları	ótken jilǵa salıstırǵanda, % te	ulıwma kólemge salıstırǵanda, % te	miń AQSh dolları	ótken jilǵa salıstırǵanda, % te	ulıwma kólemge salıstırǵanda, % te
Jámi import	246 537,7	105,8	100,0	85 727,4	113,5	100,0	160 810,3	102,1	100,0
Azıq-awqat ónimleri hám tiri haywanlar	24 039,0	81,2	9,8	21 773,6	93,6	25,4	2 265,4	35,7	1,4
Ishimlikler hám temeki	95,5	-	-	95,5	-	-	-	-	-
Azıq-awqatlıq emes shiyki zat, janılıǵıdan tısqarı	19 503,2	115,3	7,9	19 244,0	114,3	22,4	259,2	341,0	0,2
Mineral janılıǵı, maylaw mayları hám usıǵan uqsas materiallar	21 632,6	128,6	8,8	10 315,9	111,7	12,0	11 316,7	149,2	7,0
Haywanlar hám ósimlikler mayları, maylar hám mumlar	7 025,6	97,9	2,8	7 025,6	97,9	8,2	-	-	-
Ximiyalıq qurallar hám basqa kategoriyalarǵa kiritilmegen usıǵan uqsas ónimler	30 240,6	102,7	12,3	1 660,5	49,2	1,9	28 580,1	109,6	17,8
Sanaat tovarları	28 068,0	166,7	11,4	22 693,9	238,6	26,5	5 374,1	73,3	3,3
Mashinalar hám transport ásbap-úskenederi	89 937,7	92,5	36,5	1 609,5	69,5	1,9	88 328,2	93,0	54,9
Hár qıylı tayar buyımlar	5 411,9	75,6	2,2	714,0	270,1	0,8	4 697,9	68,2	2,9
Xızmetler	20 583,8	174,9	8,3	595,0	16,8	0,7	19 988,8	243,2	12,4

Aǵımdaǵı dáwirde import qılınǵan tovarlar hám xızmetler quramınıń analizi sonı kórsetti, 2021- jıldıń sáykes dáwirine salıstırǵanda Azıq-awqatlıq emes

shiyki zat, janilgıdan tısqarı importınıń úlesi 7,3 % ten 7,9 % ke ósti, mashinalar hám transport ásbap-úskeneleri 41,7 % ten 36,5 % ke, hár qıylı tayar buyımlar úlesi bolsa 3,1 % ten 2,2 % ke kemeydi.

**IMPORT QURAMI DINAMIKASI
(2022- jil yanvar-dekabr úlesi, % te)**

XSSK quramı	2020- jil	2021- jil	2022- jil
Jámi import	100,0	100,0	100,0
sonıń ishinde:			
Azıq-awqat ónimleri hám tiri haywanlar	15,6	12,7	9,8
Ishimlikler hám temeki			-
Azıq-awqatlıq emes shiyki zat, janilgıdan tısqarı	8,8	7,3	7,9
Mineral janilgı, maylaw mayları hám usıǵan uqsas materiallar	6,6	7,2	8,8
Haywanlar hám ósimlikler mayları, maylar hám mumlar	2,5	3,1	2,8
Ximiyalıq qurallar hám basqa kategoriyalarǵa kiritilmegen usıǵar uqsas ónimler	14,5	12,6	12,3
Sanaat tovarları	8,8	7,2	11,4
Mashinalar hám transport ásbap-úskeneleri	33,2	41,7	36,5
Hár qıylı tayar buyımlar	5,7	3,1	2,2
Xızmetler	4,2	5,1	8,3

Xızmetler importınıń analizi sonı kórsetti, 2021- jıldıń yanvar-dekabr aylarında 2022- jıldıń yanvar-dekabr aylarına salıstırǵanda jámi importtaǵı úlesi 8,3 % ten 5,1 % ti quradı.

AYIRIM IMPORT TOVARLARI
(2022- jil yanvar-dekabr, miñ AQSH. doll.)

XSSK BOYINSHA IMPORT QILINGAN AYIRIM TURDEGI ÓNIMLER QURAMI
(2022- jil yanvar-dekabr)

Ónim atı	Miñ AQSh dollari	Ózgeriw pátleri, % te
Azıq-awqat ónimleri hám tiri haywanlar		
Dánli eginler hám olardan tayarlanğan ónimler	15 724,2	91,2
Tiri haywanlar	2 747,0	34,3
Kofe, shay, kakao, dámbegishler hám olardan tayarlanğan ónimler	148,0	135,3
Palız hám miyweler	501,8	101,7
Gósh hám gósh ónimleri	277,2	52,7
Qumsheker hám bal		
Sút ónimleri hám qus máyekleri	434,7	49,0
Balıq (teñiz sút emiziwshileri bolmağan), qısqıshbaqasimanlar, mollyuskalar hám suwda júziwshi omırtqasızlar hám olardan tayarlanğan yarım tayar ónimler	1 153,0	395,7
Hár qıylı azıq-awqat ónimleri hám preparatlar	2 146,3	116,0
Haywanlar ushin korm	906,8	869,4
Ishimlikler hám temeki		
Ishimlikler	95,5	-
Azıq-awqatlıq emes shiyki zat, janılıǵıdan tısqarı		
Probka hám aǵash-taxtalar	18 628,7	126,7

QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASI STATISTIKA BASQARMASI

Tabiiy kawshik bólekleri	122,3	80,8
Haywanlar hám ósimliklerden kelip shıqqan shiyki zat materialları	448,7	22,2
Tóginler ushin shiyki zat hám mineral shiyki zat	6,0	21,3
Toqımashılıq ónimler	59,8	
Qaғaz hám makulatura		
Mayli tuximlar hám mayli miyweler	237,6	
Mineral janılıǵı, maylaw mayları hám usıǵan uqsas materiallar		
Neft hám neft ónimleri hám usıǵan uqsas materiallar	18 423,7	137,1
Kómir, koks hám briketler	3 208,9	95,3
Tábiyiy yaki jasalma gaz		
Haywanlar hám ósimlikler mayları, maylar hám mumlar		
Ósimlik mayları		
Haywan hám ósimlik mayları	7 025,6	98,0
Haywanlar mayları	-	-
Ximiyalıq qurallar hám basqa kategoriyalarǵa kiritilmegen usıǵan uqsas ónimler		
Birlemshi formadaǵı plastmassalar	1 385,1	132,4
Boyaytuǵın hám terini iyleytuǵın zatlar hám boyawlar	128,0	121,9
Ximiyalıq materiallar hám ónimler	18 621,3	97,1
Organikalıq ximiya zatları	7 276,4	115,8
Birlemshi formada bolmaǵan plastmassalar	1 269,9	76,6
Organikalıq emes ximiyalıq zatlar	1 367,7	177,1
Éfir mayları, rezinoıdler jáne parfyumeriya; dáretxana quralları	14,1	35,1
Tóginler	174,3	48,4
Medsina hám farmaceutika	3,8	-
Sanaat tovarları		
Shoyın hám polat	1 888,0	123,1
Rezina buyımları	219,4	44,0
Metallardan tayarlanǵan buyımlar	866,6	70,8
Toqımashılıq iyirilgen jibi, gezlemeler, tayar buyımlar hám usıǵan uqsas ónimler	1 116,4	608,4
Ruda bolmaǵan qazılmalardan tayarlanǵan ónimler	2 518,4	113,0
Probka hám terekten tayarlanǵan buyımlar (mebelden tisqari)	21 401,7	192,3
Qaғaz, karton hám qaғaz massası, qaғaz yaki kartonnan tayarlanǵan buyımlar	57,5	138,6
Renli metallar		
Mashinalar hám transport ásbap-úskenerleri		

QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASI STATISTIKA BASQARMASI

Energiya generatori mashinaları hám ásbap-úskeneler	649,4	3,6
Anıq tarawlar ushın arnawlı móljellengen mashinalar	57 533,4	153,2
Sanaat ushın arnawlı bolmağan mashinalar hám ásbap-úskeneler hám olardıń detalları	21 121,6	104,6
Elektr mashinaları, apparatlar, ásbaplar hám olardıń elektr bólekleri	2 310,1	71,1
Elektr baylanısı, dawıstı jazıw hám esittiriw apparaturaları hám úskeneleri	1 412,5	20,2
Metallardı qayta islew mashinaları	1 589,5	556,9
Kansyariya mashinaları hám maǵlıwmatlardı avtomatikalıq ráwishte qayta islew ushın ásbap-úskeneler	640,5	10,6 b
Avtomobiller	4 680,7	65,8
Basqa transport buyımları		
Hár qıylı tayar buyımlar		
Hár qıylı tayar buyımlar	1 467,0	217,1
Arnawlı, ilimiy hám qadaǵalaw ásbapları hám apparatları	1 866,7	65,6
Bloklı binalar, suw ótkiziw, kanalizaciya ısıtıw hám jaqtılandırıw úskeneleri ushın armatura hám buyımlar úskeneleri	1 280,4	37,8
Ayaq-kiyim	1,9	90,5
Kiyim-kenshekler hám kiyim-kenshek buyımları	557,0	16,2 b
Mebel hám onıń bólekleri, jataqjay buyımları, matraslar, matraslar ushın tirgekler, kópshikler hám usıǵan uqsas tigilgen mebel	238,2	116,7
Fotografiyalıq apparatura, úskene, isletiletuǵın materiallar hám optikalıq buyımlar, basqa jerde klassifikaciyanbaǵan; saatlar	0,7	8,4
Xızmetler		
Basqa is boyınsha xızmetler	18 381,0	268,2
Transport xızmetleri	231,8	46,2
Texnikalıq xızmet kórsetiw hám ońlaw xızmetleri	1 088,0	29,0
Finanslıq xızmetler	833,4	124,9
Telekommunikatsiya, kompyuter hám axborat xızmetleri	49,5	-

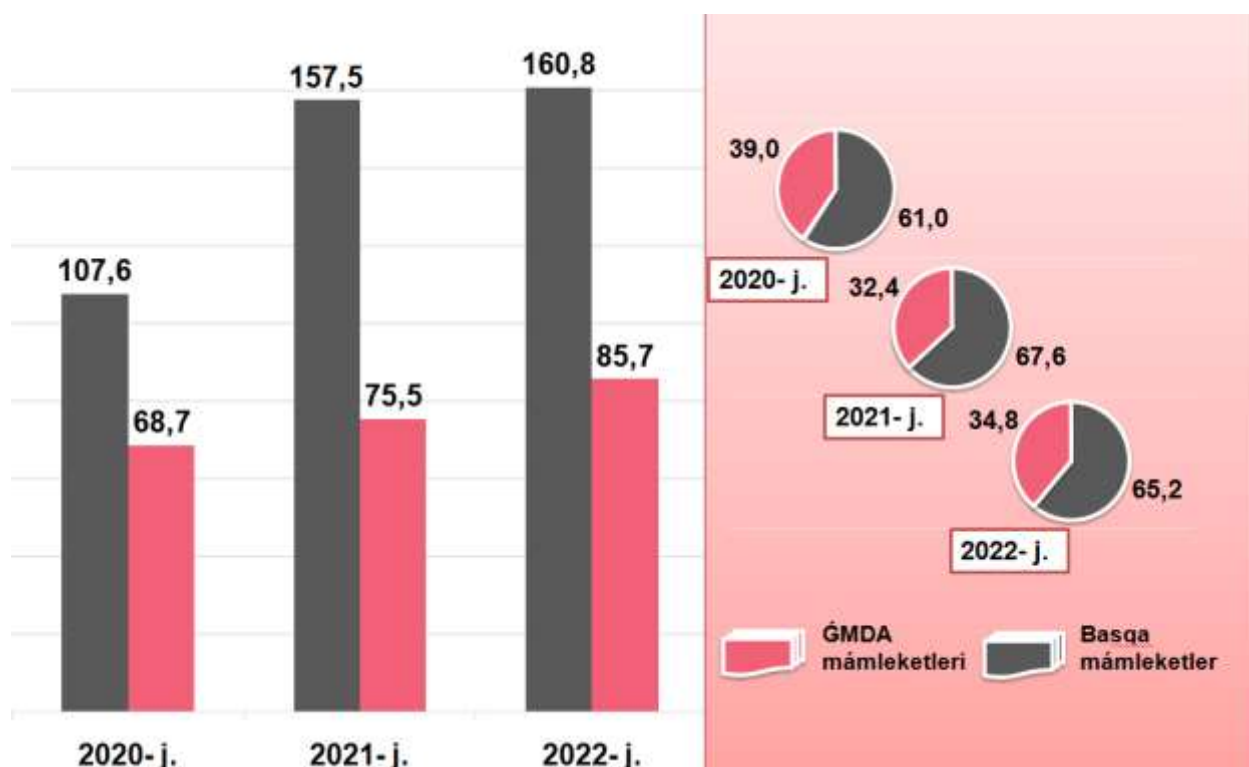
Hár qıylı tayar buyımlar importı kólemleriniń kemeyiwine arnawlı, ilimiy hám qadaǵalaw ásbapları hám apparatları (65,6 % ke páseygen), bloklı binalar, suw ótkiziw, kanalizatciya ısıtıw hám jaqtılandırıw úskeneleri ushın armatura hám

bekkemlew maslamaları (37,8 % ke páseygen) importınıń kemeyiwine tásir qılǵan.

Azıq-awqat ónimleri hám tiri haywanlar importınıń kemeyiwine bolsa, Tiri haywanlar (34,3 % ke páseygen) importınıń kemeygenligi tikkeley tásir etken.

ĞMDA HÁM BASQA SÍRT EL MÁMLEKETLERINEN TOVAR HÁM XÍZMETLER IMPORTI KÓLEMLERI DINAMIKASI
(yanvar-dekabr, mln. AQSh dollari, úlesi, % te)

Esabat dáwiri juwmaqlarına kóre, import boyınsha sherik mámleketler arasında Qıtay Xalıq Respublikasınıń ulıwma import kóleminde 32,0 % úlesi menen Rossiya Federatciyası (22,5 %) artta qaldırǵan halda birinshi orındı iyeledi.

2022- jıldıń yanvar-dekabr ayları juwmaǵı boyınsha Qaraqalpaqstan Respublikası tárepinen 46 mámleket penen tovarlar hám xızmetler importı ámelge asırıldı.

TOVAR HÁM XÍZMETLER IMPORTINDAĞI JIGIRMA IRI
SHERIK MÁMLEKETLER
(yanvar-dekabr)

Mámleket atı	mıń AQSH dolları		ósım pátı, % te		ornı	
	2021- j.	2022- j.	2021- j.	2022- j.	2021- j.	2022- j.
Qıtay Xalıq Respublikası	39565,0	78934,0	111,1	199,5	2	1
Rossiya Federatciyası	42045,7	55584,6	98,1	132,2	1	2
Koreya Respublikası	23421,6	30829,8	92,1	131,6	4	3
Qazaqstan	23923,9	20399,5	129,4	85,3	3	4
Yaponiya	893,7	9779,4	107,2	1094,2	24	5
Túrkiya	14031,2	7702,5	491,1	54,9	5	6
BAÁ	6295,0	7343,5	989,6	116,7	11	7
Belarus	711,4	4626,8	57,7	650,4	27	8
Qırg'iz Respublikası	4146,6	3756,3	179,0	90,6	13	9
Soedinennoe Korolevstvo	2010,1	3748,4	126,6	186,5	17	10
Litva	12014,7	3248,2	699,4	27,0	6	11
Estoniya	323,6	2493,8	297,1	770,7	33	12
Latviya	3026,8	1790,4	68,2	59,2	16	13
Turkmenistan	3580,5	1201,4	137,2	33,6	15	14
Germaniya	10262,8	1194,9	481,4	11,6	7	15
Polsha	1651,5	1089,1	79,7	65,9	19	16
Eron	4037,0	1082,7	155,6	26,8	14	17
Bolgariya	684,7	1001,2	199,0	146,2	28	18
Niderlandiya	5478,2	910,7	576,8	16,6	12	19
Ruminiya	1353,3	758,4	49,9	56,0	21	20

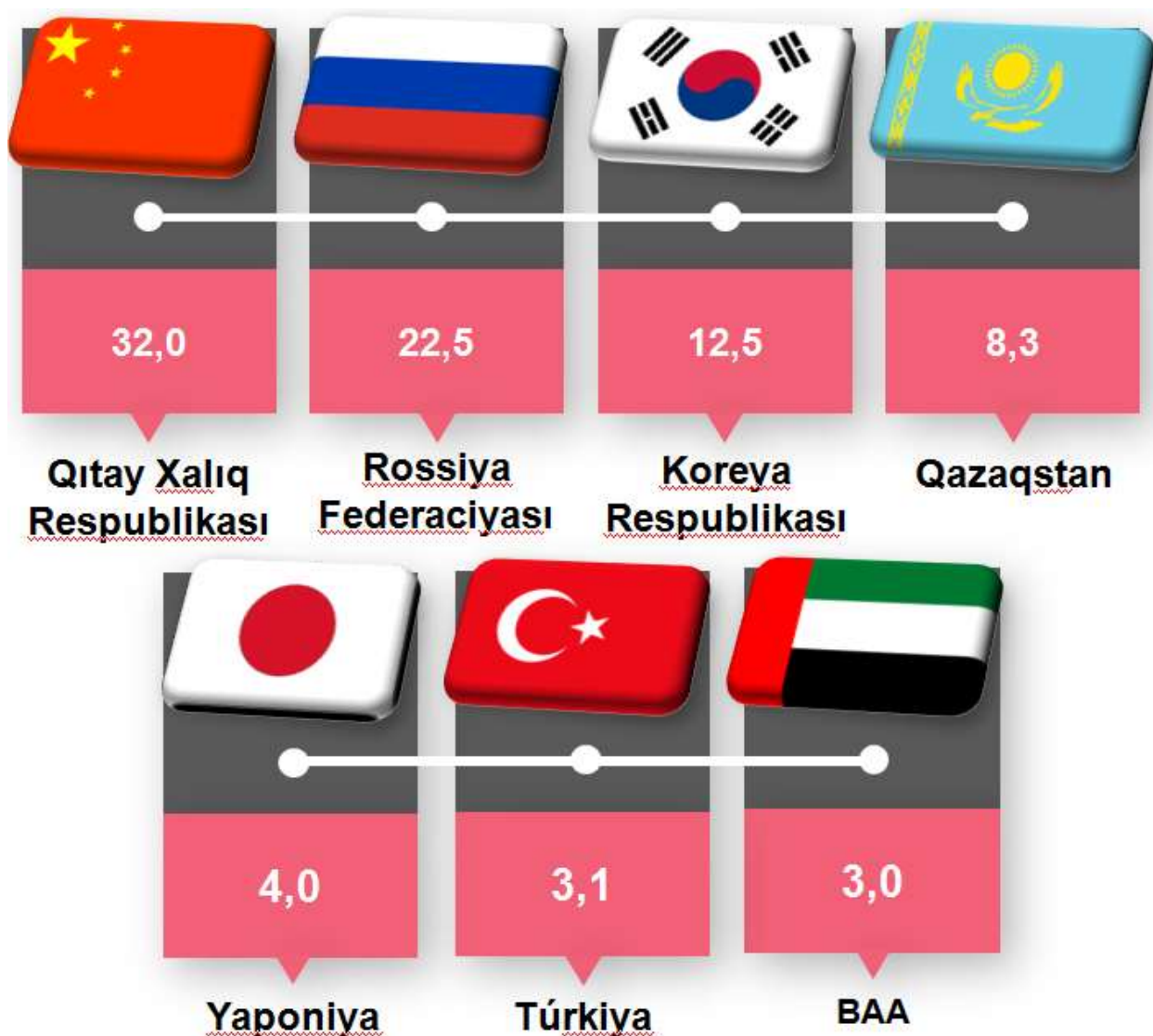
Sonı aytıw kerek, Qıtay Xalıq Respublikası, Rossiya Federatciyası, Qazaqstan, Shvesariya, Koreya Respublikası, hám Túrkiya sıyaqlı

mámleketler Qaraqalpaqstan Respublikasına tovar hám xızmetler importındaǵı iri sherik mámleketlerdiń birinshi jigirmalıǵına kirdi.

Jeti iri sherik mámleketler (Qıtay Xalıq Respublikası, Rossiya Federaciyası, Qazaqstan, Koreya Respublikası, Túrkiya, Litva hám BAA Respublikası) jámi importtıń 85,3 % úlesin quradı, bul 210,6 mln. AQSh dolların quradı.

RESPUBLIKA IMPORTÍNDÁ TIYKARǴÍ
SHERIK MÁMLEKETLERDÍŃ ÚLESİ
(2022- jil yanvar-dekabr, % te)

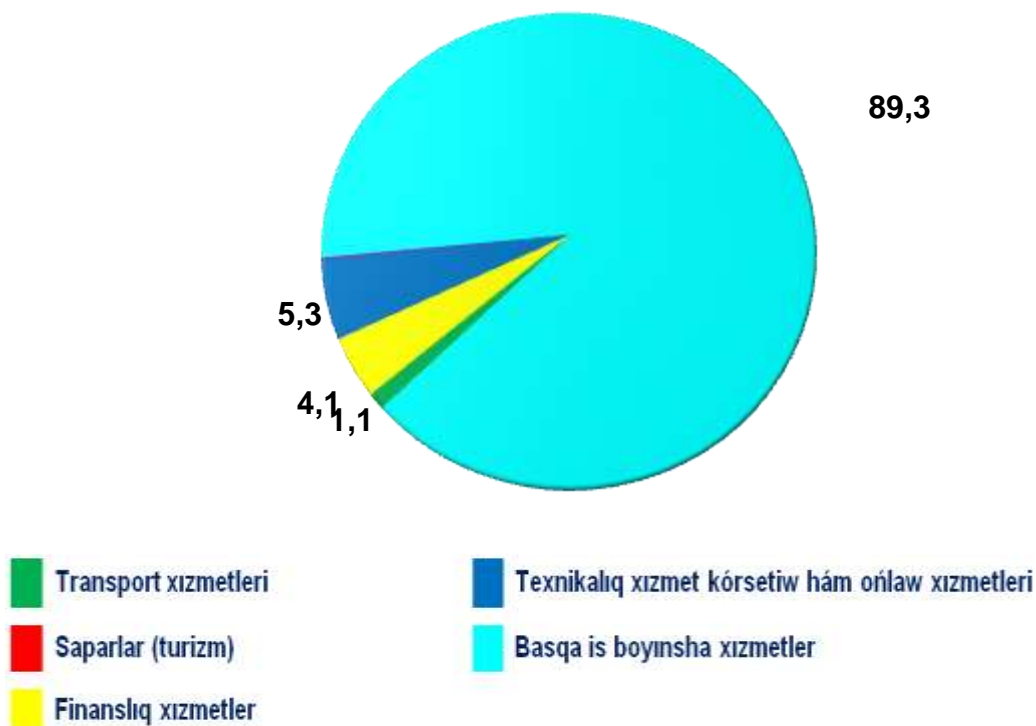

Respublikadaǵı investiciyalıq ortalıqtıń jaqsılanganı sayın hám usı salada ámelge asırılǵan reformalar nátiyjesinde mashina hám úskeneler, sonday-aq,

olardıń bólekleri importınıń ósiwi tábiǵiy. Sonday qılıp, Qıtay Xalıq Respublikası, Rossiya Federaciyası, Qazaqstan, Koreya Respublikası tárepinen kiritilgen úlken kólemdegi investiciyalar nátiyjesinde, ónimler importı kóleminde usı mámleketlerdiń joqarı úlesi saqlanıp qalmaқта.

**XİZMETLER IMPORTI QURAMI
(2022- jil yanvar-dekabr, úlesi, % te)**

2022- jıldıń yanvar-dekabr ayları juwmaǵı menen xızmetler importı kólemi 20 583,8 mıń AQSh dolların yaqi jámi import kóleminiń 8,3 % in quradı hám ótken jılǵa salıstırǵanda 3,3 % ke kóbeydi. Xızmetler importı quramınıń tiykarǵı úlesi basqa is boyınsha xızmetler (89,3 %), finanslıq xızmetler (4,1 %) den ibarat boldı. Sonday-aq, texnikalıq xızmet kórsetiw hám ońlaw xızmetleri (5,3 %) hám transport xızmetleri (1,1 %) Telekommunikatsiya, kompyuter hám axborat xızmetleri (0,2%) ti quradı.

**Sırtqı ekonomikalıq
baylanıslar hám
sawda statistikasınıń bólimi
Tel.: (61) 224-92-06.**